

ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਯੂਗਾਂਡਾ ਗਣਰਾਜ ਅਤੇ ਮੋਜ਼ਾਮਬੀਕ ਗਣਰਾਜ ਦਾ ਦੌਰਾ (10-15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2023)

15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2023

ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਐਸ ਜੈਸ਼ੰਕਰ ਨੇ 10-15 ਅਪ੍ਰੈਲ 2023 ਤੱਕ ਯੂਗਾਂਡਾ ਗਣਰਾਜ ਅਤੇ ਮੋਜ਼ਾਮਬੀਕ ਗਣਰਾਜ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ 2023 ਨੂੰ ਅਦੀਸ ਅਬਾਬਾ, ਇਥੋਪੀਆ ਵਿੱਚ ਵੀ ਥੋੜਾ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਇਆ।

2. ਯੂਗਾਂਡਾ: ਈਏਐੱਮ ਨੇ 10-12 ਅਪ੍ਰੈਲ 2023 ਤੱਕ ਯੂਗਾਂਡਾ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ। ਕੰਪਾਲਾ ਵਿੱਚ ਈਏਐੱਮ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਐੱਚ.ਈ. ਮਿਸਟਰ ਯੋਵੇਰੀ ਮੁਸੇਵੇਨੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਹਮਰੁਤਬਾ, ਯੂਗਾਂਡਾ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ, ਐੱਚ.ਈ. ਜਨਰਲ ਜੇਜੇ ਓਡੌਂਗੋ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਈਏਐੱਮ ਨੇ ਯੂਗਾਂਡਾ ਦੇ ਜਲ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਈਐਕਸਆਈਐਮ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਫੰਡਿੰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਜੋ ਯੂਗਾਂਡਾ ਦੇ 20 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯੂਗਾਂਡਾ ਨਾਲ ਸੰਸਦੀ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਭਾਈਵਾਲੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਬਣੀ 25 ਮੈਂਬਰੀ ਸੰਸਦੀ ਫੋਰਮ ਨਾਲ ਵੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ।

3. ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਈਏਐੱਮ ਨੇ, ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਐੱਚ.ਈ. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲੂਕੀਆ ਨਕਾਦਾਮਾ, ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਐੱਚ.ਈ. ਮਿਸਟਰ ਵਿਨਸੇਂਟ ਸੇਮਪੀਜਾ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਐੱਚ.ਈ. ਜਨਰਲ ਜੇਜੇ ਓਡੌਂਗੋ ਸਮੇਤ ਜਿੰਜਾ, ਯੂਗਾਂਡਾ ਵਿੱਚ ਨੈਸ਼ਨਲ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸਜ਼ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ (ਐੱਨਐੱਫਐੱਸਯੂ) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੈਂਪਸ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ। ਕੈਂਪਸ, ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਵਾਜਾਈ ਵਾਲੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਕਲਾਸਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਜਿੰਜਾ ਵਿੱਚ ਐੱਨਐੱਫਐੱਸਯੂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਕੈਂਪਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਯੂਗਾਂਡਾ ਸਰਕਾਰ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤਾ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ। ਜਿੰਜਾ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਮੂਰਤੀ 'ਤੇ ਵੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਸਥਾਨ ਉਸ ਥਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ 1948 ਵਿੱਚ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀਆਂ ਅਸਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨੀਲ ਨਦੀ ਵਿੱਚ ਅਰਪਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

4. ਈਏਐੱਮ ਨੇ ਯੂਗਾਂਡਾ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਵੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਵਪਾਰਕ ਫੋਰਮ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ, ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਐੱਚ.ਈ. ਮਿਸਟਰ ਮਵੀਬੇਸਾ ਫ੍ਰਾਂਕਿਸ ਨੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਈਏਐੱਮ ਨੇ ਵਾਰਾਣਸੀ ਵਿੱਚ ਤੁਲਸੀ ਘਾਟ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਯੂਗਾਂਡਾ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਫੰਡ ਕੀਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕੰਪਾਲਾ ਸਥਿਤ ਸਵਾਮੀਨਾਰਾਇਣ ਮੰਦਰ ਦਾ ਵੀ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ।

5. ਇਥੋਪੀਆ: ਇਥੋਪੀਆ ਰਾਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਸਮੇਂ, ਈਏਐੱਮ ਨੇ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਐੱਚ.ਈ. ਮਿਸਟਰ ਡੇਮੇਕੇ ਮੇਕੋਨੇਨ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਸਮੇਤ ਦੁਵੱਲੇ, ਖੇਤਰੀ ਅਤੇ ਬਹੁਪੱਖੀ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਾਰਤਾ ਹੋਈ।

6. ਮੋਜ਼ਾਮਬੀਕ: ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ 13-15 ਅਪ੍ਰੈਲ 2023 ਤੱਕ ਮੋਜ਼ਾਮਬੀਕ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮੋਜ਼ਾਮਬੀਕ ਦੀ ਇਹ 2010 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਫੇਰੀ ਸੀ। ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਐੱਚ.ਈ. ਮਿਸਟਰ ਫਿਲਿਪ ਜੈਕਿਨਟੋ ਨਯੂਸੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਮਰੁਤਬਾ ਮੋਜ਼ਾਮਬੀਕਨ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਐੱਚ.ਈ. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵੇਰੋਨਿਕਾ ਮਕਾਮੋ ਡਲਹੋਵੇ ਨਾਲ 5ਵੀਂ ਸੰਯੁਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਸਹਿ-ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕੀਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਮੰਤਰੀ ਸਮੇਤ ਮੋਜ਼ਾਮਬੀਕ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਵੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ। ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਵੱਲੇ, ਖੇਤਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਸਮੇਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸਮੇਤ ਬਹੁਪੱਖੀ ਮੰਚਾਂ 'ਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਛੂਹਿਆ ਗਿਆ।

7. ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ, ਈਏਐੱਮ ਨੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਰੇਲਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ ਜੋ ਮੋਜ਼ਾਮਬੀਕ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤੀ ਫੰਡਿਡ ਲਾਈਨ ਆਫ ਕ੍ਰੈਡਿਟ (ਐੱਲਓਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਰੇਲਵੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਮੋਜ਼ਾਮਬੀਕ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਮੌਜੂਦਾ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਏਗਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸੌਖੇ ਸਾਧਨ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬੁਜ਼ੀ ਨਦੀ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਪੁਲ ਦਾ ਵਿਰਚੁਅਲੀ ਉਦਘਾਟਨ ਵੀ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਐਲਓਸੀ ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ 132 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੀ ਸੜਕ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਈਏਐੱਮ ਨੇ ਮੋਜ਼ਾਮਬੀਕਨ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਵੈਕਸੀਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਖਤਮ ਕਰਨ ਸਮੇਤ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨਾਲ ਬਣੀ ਇੱਕ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲ ਨਿਰਮਾਣ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਦੌਰਾ ਵੀ ਕੀਤਾ।

8. ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਮਾਪੁਟੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਉੱਘੇ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਵੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਪੁਟੇ ਦੇ ਸ਼ਿਵ ਮੰਦਰ ਸਮੇਤ ਰਾਜਧਾਨੀ ਤੋਂ ਕਰੀਬ 80 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਸਲਾਮਾਂਗਾ ਦੇ 110 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਪੂਜਾ ਅਰਚਨਾ ਕੀਤੀ।

9. ਇਸ ਫੇਰੀ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬੰਧਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪੱਕਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸਦਾ ਭਾਰਤ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦਾ ਹੈ।

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ

15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2023